

บทที่ 4

การอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาว่า

1. กลุ่มครูชาย และหญิงที่มีจำนวนปีที่ทำการสอนต่างกันจะมีทัศนคติต่ออาชีพครูต่างกันหรือไม่
2. เมื่อกลุ่มครูมีจำนวนปีที่ทำการสอนมากขึ้น ทัศนคติของครูต่ออาชีพครูต่อ จะมีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร
3. กลุ่มครูชายและหญิงที่มีจำนวนปีที่ทำการสอนต่างกันมีอะไร เป็นเหตุผลที่มุ่งใจ ในการประกอบอาชีพครู

ผู้วิจัยได้นำคะแนนทัศนคติของครูต่ออาชีพครูชายและหญิงที่มีจำนวนปีที่ทำการสอนต่างกัน มาวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทาง (Two-way ANOVA) วิเคราะห์แนวโน้ม (Trends Analysis) และจัดอันดับมูลเหตุผลที่มุ่งใจในการประกอบอาชีพครู โดยใช้ค่าร้อยละ (Percentage)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แยกอภิปราย ดังนี้

1. ทัศนคติของกลุ่มครูชายและหญิงที่มีจำนวนปีที่ทำการสอนต่างกัน
 - 1.1 จากสมมุติฐานข้อที่ 1 ที่ว่า "กลุ่มครูที่มีจำนวนปีที่ทำการสอนต่างกัน มีทัศนคติต่ออาชีพครูกันต่าง ๆ แตกต่างกันด้วย" ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตารางที่ 3, 7, 11, 15, 19 และ 23 ปรากฏว่ากลุ่มนักศึกษาฝึกหัดครูชั้นปีที่ 4 ซึ่งมีระยะเวลาที่ทำการสอนในระดับประถมศึกษา จากการออกฝึกสอนแก่นักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาของกรุงเทพมหานครมาเป็นเวลา 3-4 เดือนและกลุ่มครูประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร

ที่มีจำนวนปีที่ทำการสอนมาแล้ว 1-5 ปี, 6-10 ปี, 11-20 ปี และ 21-31 ปี มีทัศนคติต่ออาชีพครูบ้านตัวนักเรียน บ้านตัวครูผู้สอน บ้านงานครูและการสอนในชั้นเรียน บ้านฐานะและค่านิยมครูในสังคม บ้านความมั่นคงก้าวหน้าในอาชีพครู และทัศนคติโดยรวมของครู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากผลการวิจัยดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า กลุ่มครูที่ทำการสอนมาในระยะเวลายาวไม่เท่ากัน มีทัศนคติต่ออาชีพครูในบ้านต่าง ๆ แตกต่างกันอย่างชัดเจน ทุกกลุ่มมีทัศนคติทางบวก แต่ระดับความเข้มของทัศนคติแตกต่างกัน ผลการวิจัยจึงสนับสนุนสมมุติฐานข้อที่ 1 จากผลของการวิจัยดังกล่าว สามารถอภิปรายได้ดังนี้

1. กลุ่มครูที่มีจำนวนปีที่ทำการสอนในอาชีพครูมาก ย่อมจะเคยอยู่ในสังคมของอาชีพครูมาเป็นเวลานาน และได้รู้ได้เห็นการเปลี่ยนแปลงในสังคมและในอาชีพครูมาก ซึ่งจะทำให้ครูกลุ่มนี้ สามารถปรับตัวเองในอาชีพครูได้ดี เข้าใจสิ่งแวดล้อมในอาชีพครูทั้งด้านดีและไม่ดี ได้เป็นอย่างดีรอบคอบ ทำให้มีแนวทางปฏิบัติที่แน่นอนได้ ซึ่งต่างกับกลุ่มครูที่มีจำนวนปีที่ทำการสอนในอาชีพครูยังไม่มาก ย่อมจะเคยผ่านสังคมของอาชีพครูมาน้อย อาจประสบปัญหาในการสอนและการปฏิบัติงานในหน้าที่ครูได้ กอปรทั้งในปัจจุบันสังคมไทยในเมืองเปลี่ยนแปลงไปมาก บทบาทของอาชีพครูในสังคมก็ย่อมเปลี่ยนไป ดังนั้นครูกลุ่มนี้จึงอาจมีความขัดแย้งกับค่านิยมความรู้สึกนึกคิดและการปฏิบัติงาน ในอาชีพครูได้ แม้ว่าครูกลุ่มนี้จะมีความคิดริเริ่มที่ต้องการแก้ไขปรับปรุงในสิ่งที่ไม่ดีให้ดีขึ้น แต่ขาดประสบการณ์ในอาชีพครู ทำให้ไม่มีแนวทางที่แน่นอนในการปฏิบัติตน ครูกลุ่มนี้จึงมีความวิตกกังวลและความรู้สึกต่ออาชีพครูแตกต่างกับกลุ่มครูที่ทำการสอนในอาชีพครูมานาน

2. กลุ่มครูที่มีจำนวนปีที่ทำการสอนในอาชีพครูมากขึ้น ย่อมมีความรู้สึกที่ผูกพันต่ออาชีพครูได้มาก และโอกาสที่จะเปลี่ยนแปลงอาชีพครูไปมีอาชีพอื่นก็น้อยลง ต่างกับกลุ่มครูที่มีจำนวนปีที่ทำการสอนในอาชีพครูยังไม่มาก ความรู้สึกที่ผูกพันต่ออาชีพครูอาจยังมีไม่มากนัก และเป็นกลุ่มที่อายุยังน้อยโอกาสที่จะเปลี่ยนแปลงอาชีพก็มีมากกว่า

จากเหตุผลดังกล่าว กลุ่มครูที่ทำการสอนมาในระยะเวลาไม่เท่ากันจึงมีความคิดความรู้สึกหรือทัศนคติต่ออาชีพครูต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เรกส์¹ (Rask, 1973) ที่ศึกษาทัศนคติของครูประถมศึกษาต่ออาชีพการสอนพบว่า กลุ่มครูที่มีระยะเวลาที่ทำการสอนในอาชีพครูต่างกัน มีทัศนคติแตกต่างกันด้วย และคาร์โไลน์² (Carolyn, 1973) ศึกษาทัศนคติของครูประถมและมัธยมต่องานการสอนสังคมศึกษา แนนใหม่พบว่า กลุ่มครูที่มีจำนวนปีที่ทำการสอนต่างกันมีทัศนคติแตกต่างกันโดยกลุ่มครูที่สอน 3-10 ปี มีทัศนคติสูงกว่าครูที่ทำการสอนมาแล้ว 11-15 ปี และ 21 ปีขึ้นไป

ส่วนผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตารางที่ 4, 8, 12, 16, 20 และ 24 ปรากฏว่า กลุ่มครูที่มีจำนวนปีที่ทำการสอน 21-31 ปี มีทัศนคติต่ออาชีพครูในทางบวกสูงกว่ากลุ่มครูที่ทำการสอน 1-5 ปี ในทุกด้าน และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีทัศนคติต่ออาชีพครูในทางบวกสูงกว่า กลุ่มครูที่ทำการสอนมาแล้ว 6-10 ปี ในด้านต่าง ๆ คือ ด้านตัวครูผู้สอน ด้านงานครูและการสอนในชั้นเรียน ด้านฐานะและค่านิยมครูในสังคม และทัศนคติโดยรวม ส่วนกลุ่มครูที่ทำการสอนมาแล้ว 11-20 ปี พบว่า มีทัศนคติต่ออาชีพครูในทางบวกสูงกว่ากลุ่มครูที่ทำการสอนมาแล้ว 1-5 ปี ในด้านฐานะและค่านิยมครูในสังคม

จากผลการวิจัยดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า กลุ่มครูที่มีระยะเวลาที่ทำการสอนในอาชีพครูมากมีระดับความเข้มของทัศนคติในทางบวกสูงกว่ากลุ่มครูที่มีระยะเวลาที่ทำการสอนในอาชีพครูยังไม่มาก และเมื่อระยะเวลาที่ทำการสอนในอาชีพครูมีความแตกต่างกันมาก ทัศนคติของครูต่ออาชีพครูก็จะมี ความแตกต่างกันในด้านต่าง ๆ มากขึ้น ซึ่งอาจอธิบายได้ว่า

¹Glen D. Rask, "Identification of Teacher Attitudes Related to Career Education," Dissertation Abstracts International, p. 332.

²J. Carolyn, "A Study of Teacher Attitudes toward New Social Studies," Dissertation Abstracts International, p. 4573.

บุคคลใดก็ตามที่มีโอกาสประกอบอาชีพหนึ่ง ๆ เป็นเวลานานพอสมควรบุคคลนั้นจะสามารถปรับ
 ตนเอง และเข้าใจบทบาทของตนเองในอาชีพนั้น ๆ ใ้ได้อย่างเหมาะสม และเกิดความ
 รู้สึกยึดถือและลอกเลียนแบบระเบียบกฎเกณฑ์ของอาชีพนั้น ๆ ในทางที่ดีขึ้น¹ ซึ่งต่างกับ
 บุคคลที่เริ่มประกอบอาชีพยังไม่นาน การปรับตัวและการเข้าใจบทบาทของตนเองในอาชีพ
 นั้น ๆ อาจจะยังไม่ดีพอ หรืออาจเป็นไปได้ที่ว่าในการศึกษารุ่นนี้ เป็นการศึกษาระหว่าง
 กลุ่มครูที่มีจำนวนปีที่ทำการสอนต่างกันเป็นการศึกษาภาคตัดขวาง (Cross - sectional
 study) ซึ่งจุดอ่อนของการศึกษารุ่นนี้คือ ไม่สามารถที่จะควบคุม (manipulate)
 ทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างที่มีอยู่ก่อนการวิจัยได้ ดังนั้นการวิจัยนี้เมื่อข้อมูลได้มาจากกลุ่ม
 ตัวอย่างต่างกัน ทัศนคติต่ออาชีพครูของกลุ่มตัวอย่างแต่ละชั้นจึงอาจมีมากน้อยต่างกันไปมาก
 แต่ผู้วิจัยจำเป็นต้องใช้วิธีนี้ในการศึกษา เพราะเนื่องมาจากความจำกัดของการวิจัยบาง
 คำนได้แก่ กลุ่มตัวอย่างและเวลาที่ใช้ในการวิจัย และเพราะว่าการวิจัยวิธีนี้ อาจใช้
 แทนการศึกษาระยะยาวได้ กรณีที่มีข้อจำกัดโดยจะใช้วิธีการศึกษาระยะยาวไม่ได้²

จากเหตุผลดังกล่าวทำให้พบว่า กลุ่มครูที่มีระยะเวลาที่ทำการสอนมาเป็นเวลา
 นาน มีทัศนคติต่ออาชีพครูต่าง ๆ ในทางบวกสูงกว่ากลุ่มครูที่มีระยะเวลาที่ทำการสอน
 ยังไม่นานนัก ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศิริศักดิ์ กิรินันทศักดิ์³ ซึ่ง
 ทำการศึกษาทัศนคติของครูประถมศึกษาในเขตการศึกษาที่ 4 ที่มีต่ออาชีพครูผ่านการทดสอบ

¹Gary C. Walker, "Effect of Experience on teacher Attitudes."

Dissertation Abstracts International, p. 4953.

²ชัยพร วิชชาวช., การวิจัยเชิงจิตวิทยา (กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช, 2523),
 หน้า 118 - 119.

³ศิริศักดิ์ กิรินันทศักดิ์, "การศึกษาทัศนคติของครูประถมศึกษาในเขตการศึกษา
 ที่ 4 ที่มีต่อการทดสอบปลายปี " (ปริญญาโททางการศึกษามหาบัณฑิต, ประสานมิตร, 2518)

ปลายปี พบว่ากลุ่มครูที่มีระยะเวลาที่ทำหน้าที่ครูมากที่สุด คือ 16-21 ปี มีทัศนคติต่ออาชีพครูด้านการทดสอบปลายปีดีกว่ากลุ่มครูที่มีระยะเวลาที่ทำหน้าที่ครูน้อยคือ 1-5 และ 6-10 ปี และวอล์คเกอร์¹ (walker) ศึกษาทัศนคติของครูต่ออาชีพครู พบว่า กลุ่มครูที่มีระยะเวลาที่ทำหน้าที่ครูมากที่สุดคือ 5-10 ปี และ 10 ปีขึ้นไป มีทัศนคติต่ออาชีพครูด้านต่าง ๆ สูงกว่ากลุ่มครูที่ทำการสอน 1-4 ปี มิลเบิร์น² (Milburn) ศึกษาทัศนคติของครูประถมศึกษาที่สอนในโรงเรียนการศึกษาพิเศษและโรงเรียนปกติ พบว่า กลุ่มครูที่ทำการสอน 10 ปีขึ้นไปมีทัศนคติทางบวกต่อนักเรียนสูงกว่ากลุ่มครูที่สอนต่ำกว่า 4 ปี

1.2 จากสมมุติฐานข้อที่ 2 ที่ว่า "กลุ่มนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ชั้นปีที่ 4 มีทัศนคติต่ออาชีพครูด้านต่าง ๆ ในทางบวกสูงกว่ากลุ่มครูที่สอนประจำการ" จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางที่ 4, 8, 12, 16, 20 และ 24 ปรากฏว่า กลุ่มนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ชั้นปีที่ 4 ที่มีประสบการณ์การสอนในโรงเรียนประถมศึกษามาแล้ว 3-4 เดือน พบว่าโปรแกรมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีทัศนคติต่ออาชีพครู ในทางบวกสูงกว่ากลุ่มครูที่ทำการสอนมาแล้ว 1-5 ปี โดยแยกเป็นทัศนคติทางด้านตัวนักเรียน คำนึงงานครู และการสอนในชั้นเรียน ด้านฐานะและค่านิยมครูในสังคม และทัศนคติโดยรวม เมื่อเปรียบเทียบกลุ่มนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์กับกลุ่มครูที่ทำการสอนมาแล้ว 6-10 ปี ผลปรากฏว่า กลุ่มแรกมีทัศนคติต่ออาชีพครูในทางบวกสูงกว่ากลุ่มหลังทางด้านงานครูและการสอนในชั้นเรียน ด้านฐานะและค่านิยมครูในสังคม และทัศนคติโดยรวม นอกจากนี้ นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ยังมีทัศนคติต่ออาชีพครูด้านงานครูและการสอนในชั้นเรียนในทางบวกสูงกว่ากลุ่มครูที่ทำการสอนมาแล้ว 11-20 ปี

¹Gary C. Walker, "Effect of Experience on Teacher Attitude," Dissertation Abstracts International, pp. 2076-2077.

²Jo Anne F. Milburn, "Special Education and Regular Class teacher Attitude Regarding Social Behavior of Children," Dissertation Abstracts International, pp. 2076-2077.

จากผลการวิจัยนี้ อาจอธิบายได้ดังนี้

1. กลุ่มนักศึกษาฝึกหัดครูชั้นปีที่ 4 ที่มีประสบการณ์การสอนในโรงเรียน ประถมศึกษา 3-4 เดือน ในช่วงนี้นักศึกษาครูอาจจะมีโอกาสได้นำเอาวิชาความรู้ที่ได้ ศึกษาไปทดลองปฏิบัติในชั้นเรียน โอกาสเช่นนี้นักศึกษาที่อยู่ในวัยหนุ่มสาวพร้อมที่จะออกไป ประกอบอาชีพเต็มทีจึงมีความสนใจและพอใจต่อประสบการณ์ใหม่ที่ได้รับ ทำให้มีความคิด และความรู้สึกที่ดีต่ออาชีพครู ลิปสคอมบ¹ และสมหมาย กระจ่างลิขิต² ได้ทำการศึกษา พบว่า นิสิตที่ออกฝึกสอนแล้วมีทัศนคติต่ออาชีพครูดีกว่านิสิตที่ยังไม่ได้ฝึกสอน ซึ่งอาจ เป็นเพราะเหตุผลดังกล่าวนั่นเอง

2. ในช่วงที่นิสิตฝึกสอน ออกฝึกสอนเด็กนักเรียนเพียง 3-4 เดือน ยังไม่ได้รับฝึกหัดการสอนเด็กนักเรียน และงานในอาชีพครูอย่างเต็มที่เหมือนครูประจำการ ความซัดแย้งในความคิดและการปฏิบัติงานในอาชีพครูจึงยังไม่มี และไม่จำเป็นต้องแก้ปัญหา และปรับตัวในอาชีพครูอยู่เสมอเหมือนครูประจำการ สำหรับครูประจำการต้องปฏิบัติงาน ในหน้าที่อย่างเต็มที่ ย่อมที่จะประสบปัญหาในการปฏิบัติงาน ซึ่งจำเป็นต้องแก้ไขให้สำเร็จ อยู่เสมอ ดังนั้นความคิด ความรู้สึกต่ออาชีพครูของกลุ่มนักศึกษาครูและครูประจำการจึง แตกต่างกันได้ โดยเฉพาะกลุ่มครูที่ทำการสอนในอาชีพครูใหม่ ๆ การปรับตัวในอาชีพยัง ไม่ดีพอ ซึ่งนวลจันทร์ ทิมวงศ์³ พบว่า ทัศนคติต่ออาชีพครูระหว่างผู้ที่ เป็นครูอยู่แล้วและ

¹E.E. Lipscomb, "Study of the Attitude of Students Teachers in Elementary Education," The Journal of Educational Research, 60 (December, 1966), pp. 159-163.

²สมหมาย กระจ่างลิขิต, "การเปรียบเทียบเจตคติก่อนและหลังการฝึกสอนของ นิสิตวิทยาลัย วิชาการศึกษาระดับประถมศึกษา" (ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, ประสานมิตร, 2514)

³นวลจันทร์ ทิมวงศ์, "การเปรียบเทียบทัศนคติต่ออาชีพครูของผู้ที่เป็นครูอยู่แล้ว กับนิสิตฝึกหัดครู" (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, 2511)

นิสิตฝึกหัดครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยกลุ่มนิสิตครูมีทัศนคติสูงกว่าผู้ที่
เป็นครูอยู่แล้ว

จากเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้กลุ่มนักศึกษาฝึกหัดครูชั้นปีที่ 4 มีทัศนคติต่ออาชีพครู
ด้านต่าง ๆ ในทางบวกสูงกว่ากลุ่มครูประจำการที่ทำการสอนมาแล้ว 1-5 ปี, 6-10 ปี
และ 16-20 ปี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไวท์¹ (white, 1980) เมซเซอร์²
(Mazer, 1963) มาฮานและลาเซฟิลด์³ (Mahan and Lacefield, 1976) ที่ได้
ศึกษาทัศนคติของนักศึกษาฝึกหัดครูที่มีต่ออาชีพครู พบว่า ทัศนคติต่ออาชีพครูของนักศึกษา
ฝึกหัดครูเปลี่ยนไปทางบวกสูงขึ้น หลังจากผ่านการฝึกหัดการสอนแก่นักเรียนมาแล้ว ซึ่ง
ความเข้มของทัศนคติต่ออาชีพครู อาจจะสูงกว่ากลุ่มครูประจำการถึงผลการวิจัยในครั้งนี้ได้

1.3 จากสมมุติฐานข้อที่ 3 ที่ว่า "กลุ่มครูชายและหญิงมีทัศนคติต่ออาชีพครู
แตกต่างกัน โดยกลุ่มครูหญิงมีทัศนคติต่ออาชีพในทางบวกสูงกว่ากลุ่มครูชาย" ผลการวิเคราะห์
ข้อมูลจากตารางที่ 3, 7, 11, 15, 19 และ 23 ปรากฏว่า ทัศนคติของครูต่ออาชีพครู
ด้านตัวนักเรียนและค่านางานครูและการสอนในชั้นเรียนของกลุ่มครูชายและหญิงแตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาค่าสถิติพื้นฐาน (จากตารางที่ 2

¹Richard A. White, "A Study of Attitudinal Change of Student Teacher," Dissertation Abstracts International, p. 5409.

²Gilbut E. Mazer, "Attitude and Personality change in Student Teacher," The Journal of Educational Research, pp. 116-120.

³James M. Mahan and W. Lacefield, "Educational Attitude Change During Year long Student Teaching," Journal of Experimental Education, pp. 4-14.

และ 10) พบว่า กลุ่มครูหญิงมีทัศนคติต่ออาชีพครูในทางบวกสูงกว่ากลุ่มครูชาย

และพบว่ามีปฏิกริยาร่วมระหว่างเพศกับจำนวนปีที่ทำการสอนต่ออาชีพครูด้าน
 ตัวนักเรียนและค่านางานครูและการสอนในชั้นเรียน แสดงว่าทั้งครูชายและหญิงที่มีจำนวน
 ปีที่ทำการสอนในระดับต่าง ๆ ก็มีทัศนคติต่ออาชีพครูด้านตัวนักเรียนและค่านางานครูและ
 การสอนในชั้นเรียนแตกต่างกัน โดยกลุ่มครูหญิงมีทัศนคติต่ออาชีพครูสูงกว่ากลุ่มครูชาย
 และ เมื่อกลุ่มครูหญิงมีจำนวนปีที่สอนมากขึ้นแนวโน้มของทัศนคติจะสูงขึ้น ผลการวิจัยสนับสนุน
 สมมุติฐานข้อที่ 3 ดังกล่าว ผลการวิจัยนี้อาจเป็นผลมาจาก

1. ลักษณะทางค่านพิเศษของชายและหญิงในสังคมมีความแตกต่างกันโดย
 เฉพาะสังคมไทย ที่เพศหญิงมักจะได้รับ การอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัวให้มีคุณสมบัติ สงบ-
 เสงี่ยมเรียบร้อย อยู่ในโอวาทและกริยามารยาทให้อยู่ในกรอบของวัฒนธรรมประเพณีของ
 สังคม ซึ่งต่างกับเพศชายที่มักได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัวที่ให้อิสระในการประพฤติ
 ปฏิบัติตนมากกว่าเพศหญิง กฎเกณฑ์ของสังคม แม้แต่ภายในบ้านหรือโรงเรียนก็ไม่เข้มงวด
 กับเพศชายมาก ดังนั้น เพศชายจึงมีอิสระที่จะพูด แสดงความคิดเห็นหรือประพฤติปฏิบัติได้
 มากกว่าเพศหญิง จากความแตกต่างดังกล่าว จึงอาจมีผลให้เพศชายและหญิงมีโอกาสแสดง
 ความคิดความรู้สึกหรือทัศนคติต่อสิ่งต่าง ๆ แยกต่างกันได้¹ เช่น จากการศึกษาของสลิลลา
 วรรณัจฉริยา² ซึ่งทำการศึกษาศึกษาทัศนคติของนิสิตจุฬาฯ ที่มีต่อศาสนา พบว่า เพศหญิง และ
 ชายมีทัศนคติต่อศาสนาแตกต่างกัน

¹Harry C. Triandis, Attitude and Attitude Change, p. 128.

²สลิลลา วรรณัจฉริยา, "การศึกษาศึกษาทัศนคติของนิสิตจุฬาฯ ที่มีต่อศาสนา"
 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชาจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
 2512).

2. บทบาทในสังคมของเพศหญิงมีความเหมาะสมกับอาชีพครูมาก ด้วยเหตุผลที่ว่า เพศหญิงมักเคร่งครัดในระเบียบแบบแผน รักความประณีตเรียบร้อย ไม่ชอบการเปลี่ยนแปลง ขณะที่เพศชายมักชอบโลดโผน ชอบที่จะรับของใหม่ ๆ หรือเปลี่ยนแปลงอะไรได้ง่าย กลุ่มครูชายจึงอาจมองอาชีพครูเป็นอาชีพที่มีกตฤกษ์ลืออยู่กับเด็ก เสบอ ไม่ค่อยมีการเปลี่ยนแปลงก้าวหน้ามาก จึงทำให้กลุ่มครูชายมีความคิดความรู้สึกต่ออาชีพครูต่ำกว่ากลุ่มครูหญิงได้ ซึ่งวิรัช วรรณรัตน์¹ ได้ทำการศึกษาลักษณะบางประการของครูประจำการ และนักเรียนที่ยังไม่เคยเป็นครูประจำการ พบความเหมาะสมของอาชีพครูว่าครูหญิงรักงานด้านการสอนและมีความรับผิดชอบต่องานด้านการสอนดีกว่าครูชาย จากความเหมาะสมของเพศหญิงต่ออาชีพครูดังกล่าวจึงทำให้ทัศนคติต่ออาชีพครูของกลุ่มครูหญิงสูงกว่าชาย

ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของอารี รังสิโยภรณ์² ซึ่งทำการศึกษาศนคติที่มีต่ออาชีพครูของนักเรียนฝึกหัดครูใน ส่วนกลางและส่วนภูมิภาค พบว่านักเรียนฝึกหัดครูหญิงมีทัศนคติต่ออาชีพครูสูงกว่ากลุ่มครูชาย การศึกษาของมอริ³ (1966) พบว่านิสิตครูหญิงมีทัศนคติต่ออาชีพครูและแรงจูงใจที่จะเป็นครูดีกว่านิสิตชาย

¹วิรัช วรรณรัตน์, "การศึกษาคุณลักษณะบางประการของครูประจำการกับนักเรียนที่ยังไม่เคยเป็นครูประจำการ" (ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, ประสานมิตร, 2518).

²อารี รังสิโยภรณ์, "การศึกษาทัศนคติต่ออาชีพครูของนักเรียนฝึกหัดครู ป.กศ และ ป.ป" (ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, ประสานมิตร, 2512), หน้า 46.

³Takako Mori, "Analysis of Factors' Influencing Motivation For Becoming A teacher, Journal of Educational Research 60(December, 1966), pp. 174 - 179.

ส่วน เวิน¹ (Wain, 1976) ได้ศึกษาทัศนคติของครูประถมและมัธยมที่มีต่ออาชีพครูต่อผู้บริหาร และความทะเยอทะยานในอาชีพครูพบว่า กลุ่มครูหญิงมีทัศนคติต่ออาชีพครูและต่อผู้บริหารในทางบวกอยู่ในระดับสูงกว่ากลุ่มครูชาย

2. การวิเคราะห์แนวโน้มของการเปลี่ยนทัศนคติของครูต่ออาชีพครู
จากสมมุติฐานข้อที่ 5 ที่ว่า "แนวโน้มของการเปลี่ยนทัศนคติของครูต่ออาชีพครูจะเพิ่มขึ้นตามจำนวนปีที่ทำการสอน" ผลจากการวิเคราะห์แนวโน้มของทัศนคติของครูที่มีต่ออาชีพครูด้านตัวนักเรียน ด้านตัวครูผู้สอน ด้านงานครูและการสอนในชั้นเรียน ด้านฐานะและกานิยมครูในสังคม ด้านความมั่นคงก้าวหน้าในอาชีพครู และทัศนคติทุกด้าน โดยส่วนรวม ดังแสดงผลไว้ในตารางที่ 5, 9, 13, 17, 21 และ 24 และภาพที่ 5, 6, 7, 8, 9 และ 10 ปรากฏว่า แนวโน้มของการเปลี่ยนทัศนคติของครูต่ออาชีพครูด้านต่าง ๆ ไม่เพิ่มขึ้นตามจำนวนปีที่ทำการสอน

จากผลการวิเคราะห์แนวโน้มมีข้อสังเกตต่าง ๆ ดังนี้

1. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติของครูต่ออาชีพครูกับจำนวนปีที่ทำการสอนของครู ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์หาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติโดยส่วนรวมของครูกับจำนวนปีที่ทำการสอน โดยใช้สมการเส้นตรงถดถอย (Linear Regression) พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติโดยส่วนรวมของครูกับจำนวนปีที่ทำการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .07$) แสดงว่า ไม่สามารถจะนำเอาจำนวนปีที่ทำการสอนของครูไปทำนายทัศนคติของครูต่ออาชีพครูได้

¹J. A. Wain, "Attitude of Teachers toward Profession, School Administrator and Aspirations of Teachers", Dissertation Abstracts International, p. 4951.

2. เมื่อพิจารณาจากกราฟแสดงค่าเฉลี่ย ของคะแนนทัศนคติของครูต่ออาชีพครู บ้านต่าง ๆ จากรูปที่ 5, 6, 7, 8, 9 และ 10 จะเห็นว่า กลุ่มนักศึกษาคณะปีที่ 4 มีทัศนคติต่ออาชีพครูในบ้านต่าง ๆ ทุกบ้าน อยู่ในระดับสูงกว่ากลุ่มครูที่ทำการสอน 1-5, 6-10 และ 11-20 ปี นอกจากนั้นกลุ่มครูที่ทำการสอน 1-5 ปี, 6-10 ปี และ 11-20 ปี ส่วนใหญ่จะมีคะแนนทัศนคติต่ออาชีพครูบ้านต่าง ๆ เท่ากันหรือใกล้เคียงกันมาก สำหรับกลุ่มครูที่สอนมาแล้ว 21-31 ปี คะแนนทัศนคติจะเพิ่มขึ้น ทัศนคติต่ออาชีพครูในทุกบ้านของกลุ่มนี้ สูงกว่าครูกลุ่มอื่น ๆ และใกล้เคียงกับนักศึกษาคณะ

ผลการวิจัยไม่สนับสนุนสมมุติฐานข้อที่ 5 และขัดแย้งกับผลการวิจัยของ วิลโลเวอร์ และคณะ¹ (Willower, Edell and Hay, 1973) ที่ทำการศึกษาทัศนคติ ของครูประถมและมัธยมต่อนักเรียนและต่อการเรียนการสอน พบว่า แนวโน้มของทัศนคติ ของครูต่ออาชีพครูจะไปทางบ้านบวกสูงขึ้นเมื่อกลุ่มครูทำการสอนยาวนานขึ้น

3. การวิเคราะห์ทัศนคติของครูที่มีต่ออาชีพครู ซึ่งวัดโดยมาตรนัยจำแนก (The Semantic Differential Scale) โดยการเสนอเสณภาพ (Profile) เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยของคู่คำคุณศัพท์เป็นรายชื่อ คู่คำคุณศัพท์ที่นำมาใช้เป็นคำคุณศัพท์ ที่จะแสดงคุณลักษณะต่าง ๆ ของอาชีพครูประถมศึกษาในปัจจุบันมีทั้งหมด 23 คู่ จากภาพที่ 12 และ 13 ปรากฏว่า

3.1 กลุ่มครูชายและหญิง ประเมินคุณลักษณะต่าง ๆ ของ "อาชีพครู ประถมศึกษา" ทุกลักษณะไปทางบ้านบวก โดยที่

¹D.J. Willower; T.L. Edell and W.K. Hay, "The School and Pupil Central Ideology," Pensylvania State University Studies, No.24, 1973.

3.1.1 กลุ่มครูหญิงประเมินคุณลักษณะต่าง ๆ ของอาชีพครูประถมศึกษา ส่วนใหญ่ไปในทางบวกสูงกว่ากลุ่มครูชาย ยกเว้นคุณลักษณะของอาชีพครูด้านความ มีเกียรติ สูงงาน และหนักแน่น กลุ่มครูชายประเมินไปในทางบวกสูงกว่ากลุ่มครูหญิง จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากมาตรวัดทัศนคติแบบนัยจำแนกเช่นนี้ สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ ความแปรปรวนของคะแนนทัศนคติของครูจากมาตรประมาณค่ารวมที่พบว่า กลุ่มครูหญิงมี ทัศนคติต่ออาชีพครูในทางบวกสูงกว่ากลุ่มครูชายคงได้กล่าวไปแล้ว และการที่กลุ่มครูชาย เห็นว่าอาชีพครูมีเกียรติ สูงงานและหนักแน่น ในระดับสูงกว่ากลุ่มครูหญิง อาจกล่าวได้ว่าเป็นลักษณะที่แสดงบุคลิกภาพของเพศชายมากกว่าเพศหญิง ซึ่งอาจเป็นผลของความแตกต่างของบทบาทในสังคมของชายและหญิง

3.1.2 เมื่อพิจารณาคคุณลักษณะของอาชีพครู แต่ละลักษณะปรากฏว่า

1. กลุ่มครูชายประเมินอาชีพครูประถมศึกษาในปัจจุบันว่ามีลักษณะที่มีเกียรติ มองโลกในแง่ดี หนักแน่น มีหลักเกณฑ์ เมตตากรุณาและเสียสละ โดยประเมินลักษณะเหล่านี้อยู่ในระดับสูงและประเมินคุณลักษณะของอาชีพครูประถมศึกษาว่ามีชื่อเสียง รับผิดชอบและมีอิสระอยู่ในระดับต่ำ

2. กลุ่มครูหญิงประเมินอาชีพครูประถมศึกษาในปัจจุบันว่าเป็นอาชีพที่มีลักษณะที่เป็นตัวอย่างที่ดี มองโลกในแง่ดี เมตตากรุณา และเสียสละ ในระดับสูง และเห็นว่าอาชีพนี้มีชื่อเสียง สูงงาน และมีอิสระ อยู่ในระดับต่ำ

จากการประเมินคุณลักษณะต่าง ๆ ของอาชีพครูประถมศึกษาในปัจจุบันของครูชายและหญิง ปรากฏว่า มีความสอดคล้องร่วมกันมาก กล่าวคือ กลุ่มครูชายและหญิง มีความรู้สึกต่ออาชีพครูในระดับสูงร่วมกันถึง 3 ลักษณะคือ มองโลกในแง่ดี เมตตากรุณา และเสียสละ และมีความรู้สึกต่ออาชีพครูในระดับต่ำร่วมกันคือ ความมีชื่อเสียงและมีอิสระ จากความรู้สึกของกลุ่มครูชายและหญิงที่มีต่ออาชีพครูร่วมกันดังกล่าว จึงทำให้ทัศนคติของกลุ่มครูชายและหญิงต่ออาชีพครู จึงเป็นทัศนคติทางบวกเหมือนกัน แต่กลุ่มครูหญิงมีความเข้มของทัศนคติในระดับสูงกว่ากลุ่มครูชาย คงผลของการวิจัยที่ได้กล่าวไปแล้วในข้อ 1.4

3.2 กลุ่มครูที่มีจำนวนปีที่ทำการสอนต่างกัน (จากภาพที่ 13) การประเมินคุณลักษณะต่าง ๆ ของ "อาชีพครูประถมศึกษาในปัจจุบัน" ทุกลักษณะไปทางก้านบวก โดยที่

3.2.1 กลุ่มครูที่ทำการสอนมาแล้ว 21-31 ปี ประเมินคุณลักษณะต่าง ๆ ของอาชีพครูประถมศึกษาในปัจจุบันเกือบทุกลักษณะสูงกว่ากลุ่มอื่น ๆ และกลุ่มครูที่ทำการสอน 6-10 ปี ประเมินคุณลักษณะต่าง ๆ ของอาชีพครูประถมศึกษาในปัจจุบันโดยส่วนมากต่ำกว่ากลุ่มอื่น ๆ ซึ่งพบว่า ผลของการวิเคราะห์ข้อมูลทัศนคติของครูต่ออาชีพครูโดยมากรวกมีจำแนกเช่นนี้ สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์คะแนนทัศนคติของครูที่วัดโดยมาตราประมาณการรวมดังกล่าวไปแล้วในตอนต้น

3.2.2 เมื่อพิจารณาคุณลักษณะของอาชีพครูแต่ละลักษณะปรากฏว่า

1. กลุ่มนักศึกษาฝึกหัดครูชั้นปีที่ 4 ประเมินคุณลักษณะของอาชีพครูประถมศึกษาในปัจจุบันว่า มีลักษณะเป็นตัวอย่างที่ดี มองโลกในแง่ดี และเมตตากรุณา ในระดับสูง มีลักษณะด้านการมีชื่อเสียง สูงงานหนักแน่น ในระดับที่ต่ำ
2. กลุ่มครูที่ทำการสอนมาแล้ว 1-5 ปี ประเมินคุณลักษณะของอาชีพครูประถมศึกษาในปัจจุบันมีลักษณะ นาสรร เสริฐเป็นตัวอย่างที่ดี มองโลกในแง่ดีหนักแน่น รับผิดชอบ อ่อนหวาน มีหลักเกณฑ์ และเสียสละ ในระดับสูง มีลักษณะ สุขุมและมีชื่อเสียง ในระดับต่ำ
3. กลุ่มครูที่ทำการสอนมาแล้ว 6-10 ปี ประเมินคุณลักษณะของอาชีพครูประถมศึกษาในปัจจุบันว่า มีลักษณะ รับผิดชอบ และเปิดเผย ในระดับสูง และมีลักษณะ มีชื่อเสียง ตั้งใจ เป็นที่ยอมรับและมีอิสระ ในระดับต่ำ
4. กลุ่มครูที่ทำการสอนมาแล้ว 11-20 ปี ประเมินคุณลักษณะของอาชีพครูประถมศึกษาในปัจจุบันเป็นตัวอย่างที่ดี มองโลกในแง่ดี เมตตากรุณา มีหลักเกณฑ์ และเสียสละในระดับสูง และมีลักษณะมีชื่อเสียงและมีอิสระในระดับต่ำ
5. กลุ่มครูที่ทำการสอนมาแล้ว 21-31 ปี เห็นพ้องร่วมกันว่า อาชีพครูประถมศึกษาในปัจจุบัน นาสรร เสริฐ เป็นตัวอย่างที่ดี เรียบร้อย หนักแน่น

อ่อนหวาน และเสียสละในระดับสูง และมีลักษณะ สุขุม และมีอิสระในระดับต่ำ

จากการประเมินผลลักษณะต่าง ๆ ของอาชีพครูประถมศึกษาในปัจจุบันของ
กลุ่มครูที่มีจำนวนปีที่ทำการสอนต่างกัน ผลคือต้องร่วมกันหลายลักษณะได้แก่ การเป็น
ตัวอย่างที่ดี มองโลกในแง่ดี และเสียสละ ซึ่งกลุ่มครูต่าง ๆ ดังกล่าว ประเมินคุณลักษณะ
เหล่านี้อยู่ในระดับสูงกว่าลักษณะอื่น ๆ แสดงว่ากลุ่มครูดังกล่าวเห็นพ้องร่วมกันว่า อาชีพ
ครูประถมศึกษาที่มีลักษณะดังกล่าว ซึ่งเป็นลักษณะในทางที่ดีและสมควรเป็นคุณสมบัติที่ครู
ทุกคนควรมี และมีความเห็นพ้องร่วมกันว่า อาชีพครูประถมศึกษาในปัจจุบันนั้น มีอิสระ
และมีชื่อเสียงในระดับต่ำ แสดงว่ากลุ่มครูประถมศึกษาที่มีจำนวนปีที่ทำการสอนต่าง ๆ
กัน มีความรู้สึกที่ว่า อาชีพครูประถมศึกษาในปัจจุบันมีอิสระ และมีชื่อเสียง น้อยมาก
จากผลการวิจัย เสนอนี้อาจเป็นผลมาจากกลุ่มครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีการรับรู้และสำนึกว่า
คุณลักษณะของอาชีพครูที่คือนั้น ต้องเป็นตัวอย่างที่ดี มองโลกในแง่ดี และมีความเสียสละ
ในระดับสูง แต่ขณะเดียวกันลักษณะของการบริหารงานในโรงเรียน สิ่งแวดล้อมของ
โรงเรียนในกรุงเทพมหานคร ตลอดจนงานของครูที่กลุ่มครูทุกคนได้รับอยู่ ทำให้กลุ่มครู
มีความรู้สึกที่ว่าอาชีพครูประถมศึกษาในปัจจุบันมีอิสระและมีชื่อเสียงน้อยมาก

4. การวิเคราะห์เหตุผลเหตุจูงใจในการประกอบอาชีพครู

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์โดยการวัดอันดับมูลเหตุจูงใจในการประกอบอาชีพครู
ของกลุ่มครูประถมศึกษาชายและหญิงที่มีจำนวนปีที่ทำการสอนต่างกัน ผลการวิเคราะห์ข้อมูล
มีดังนี้

4.1 ผลจากตารางที่ 26 ปรากฏว่า กลุ่มครูชายและหญิงที่มีจำนวนปีที่
ทำการสอนต่างกัน มีมูลเหตุจูงใจในการประกอบอาชีพครูในอันดับที่ 1-3 ร่วมกัน คือ
กลุ่มครูชายและหญิงเห็นว่าอาชีพครูได้มีส่วนร่วมในการอบรมเยาวชนของชาติ ให้เป็น
พลเมืองดี เพราะได้เรียนมาทางนี้จึงต้องเป็นครูมาจนปัจจุบัน เป็นอาชีพที่มั่นคงยั่งยืนตาม

สำคัญ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ แน่งน้อย ทิรานนท์¹ ซึ่งศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับอาชีพครูของนักเรียนฝึกหัดครูพบว่า เหตุที่กลุ่มตัวอย่างเลือกอาชีพครูเพราะอาชีพครูมีประโยชน์ต่อสังคมและส่วนรวม และเพราะ สอนคัดเลือกได้จึงเรียน

เมื่อพิจารณามูลเหตุของใจในการประกอบอาชีพครู ที่กลุ่มครูชาย และหญิงจัดอันดับความสำคัญในอันดับสูง ๆ พบว่ามีมูลเหตุของใจที่คล้ายคลึงกันมาก คือ กลุ่มครูชายและหญิง มีความเห็นว่าอาชีพครูมีทางก้าวหน้าได้มากทั้งการศึกษาต่อ และการทำงาน เป็นอาชีพที่มีบุญกุศล มีความตั้งใจและใฝ่ฝันในอาชีพนี้มาก่อน มีความรักและสงสารเด็ก เป็นอาชีพที่เหมาะสมกับเพศและบุคลิกมากตามลำดับ

ผลการวิจัยที่พบว่า การจัดอันดับมูลเหตุของใจในการประกอบอาชีพครู ของกลุ่มครูชายและหญิงจัดอันดับความสำคัญในอันดับสูงๆคล้ายคลึงกันนั้นอาจเป็นเพราะว่ากลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นกลุ่มที่มาจากสภาพ สังคมในอาชีพครูระดับเดียวกัน คือ เป็นครูในระดับประถมศึกษาและสอนอยู่ใน เขตกรุงเทพมหานคร เช่นเดียวกันจึงมีสภาพแวดล้อม กิจกรรมและประสบการณ์ในอาชีพครูคล้ายคลึงกัน ทำให้มีลักษณะอาชีพที่ค่อนข้างใกล้เคียงกันมาก กลุ่มตัวอย่างจึงมีแนวโน้มที่จะต้องเป็นไปในทำนองเดียวกัน กับกลุ่ม ซึ่งเป็นธรรมชาติของบุคคลที่มีแนวโน้มที่จะกระทำสิ่งต่าง ๆ เหมือนกับบุคคลอื่น ๆ ที่อยู่ในสังคมเดียวกัน² ซึ่งทำให้กลุ่มตัวอย่างจัดอันดับมูลเหตุของใจในการประกอบอาชีพครูในอันดับสูง ๆ คล้ายคลึงกันมาก

¹แน่งน้อย ทิรานนท์, "การสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับอาชีพครูของนักเรียนฝึกหัดครู ในภาคการศึกษาที่ 1" (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2508).

²ถวิล ชาราโกชน์, จิตวิทยาสังคม (ลพบุรี : หัดถโกศล, 2522), หน้า 115.

เมื่อพิจารณามูลเหตุจูงใจในการประกอบอาชีพครูที่กลุ่มครูชายและหญิงไม่เลือกหรือเลือกเป็นมูลเหตุที่มีความสำคัญในอันดับท้าย ๆ พบว่า กลุ่มครูชายมีความต้องการบำเหน็จบำนาญ เป็นอาชีพที่มีวันหยุดพักผ่อนมาก อาชีพที่มีทางหารายได้พิเศษมาจุนเจือครอบครัวได้ ต้องการลูกศิษย์มาก ๆ ส่วนกลุ่มครูหญิงไม่เลือกหรือเลือกมูลเหตุจูงใจในการประกอบอาชีพครู ในอันดับท้าย ๆ ได้แก่ เป็นอาชีพที่ทำให้ไม่ต้องเป็นทหารเกณฑ์ ต้องการบำเหน็จบำนาญ เป็นอาชีพที่มีทางหารายได้พิเศษมาจุนเจือครอบครัวได้ ต้องการมีลูกศิษย์มาก ๆ ตามลำดับ ซึ่งมูลเหตุจูงใจในการประกอบอาชีพครูทางค่านผลประโยชน์ที่ครูได้รับจากอาชีพครูเป็นส่วนตัว และกลุ่มครูชายและหญิงมีมูลเหตุจูงใจที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งผลของการวิจัยปรากฏ เช่นนี้อาจเนื่องมาจากสภาพสังคมในอาชีพครูที่กลุ่มตัวอย่างได้รับดังกล่าวไปแล้วข้างต้น และลักษณะเด่นของมูลเหตุจูงใจที่พบคือ กลุ่มครูหญิงไม่เลือกมูลเหตุจูงใจที่ว่า "อาชีพครูทำให้ไม่ต้องเป็นทหารเกณฑ์" เลย และมูลเหตุจูงใจที่ว่า "อาชีพครูเป็นอาชีพที่เหมาะสมกับเพศและบุคลิกมาก" ครูชายและหญิงจัดอันดับต่างกันมากคือ กลุ่มครูชายจัดอันดับความสำคัญในระดับต่ำ (1.3%) แต่กลุ่มครูหญิงจัดไว้ในอันดับความสำคัญในระดับสูง (6.6%) ซึ่งผลการวิจัยเช่นนี้ แสดงถึงความเหมาะสมของอาชีพครูกับเพศชายและหญิงได้อย่างชัดเจน ดังที่กล่าวมาแล้วในข้อ 1.1

4.2 และผลการวิจัยที่พบว่ากลุ่มครูประจำการและกลุ่มนักศึกษาคูจัดอันดับมูลเหตุจูงใจในการประกอบอาชีพครู ในอันดับสูง ๆ ต่างกันไปคือ กลุ่มครูประจำการที่ทำการสอน 1-5 ปี, 6-10 ปี, 11-20 ปี และ 21-31 ปี จัดอันดับมูลเหตุจูงใจในการประกอบอาชีพครูค่านประโยชน์ต่อสังคม ความจำเป็น และความมั่นคงก้าวหน้าในอาชีพครูเป็นส่วนใหญ่ กล่าวคือ กลุ่มครูประจำการมีความเห็นว่า อาชีพครูมีส่วนร่วมในการอบรมเยาวชนของชาติให้เป็นพลเมืองดี เพราะเรียนมาทางนี้จึงต้องเป็นครูมาจนปัจจุบัน เป็นอาชีพที่มีทางก้าวหน้าได้มาทั้งการศึกษาต่อและการทำงาน เป็นอาชีพที่มั่นคงยั่งยืน ตามลำดับ ส่วนกลุ่มนักศึกษาคูปี 4 จัดอันดับมูลเหตุจูงใจในการประกอบอาชีพครู ทางค่านประโยชน์ต่อสังคม ค่านตัวเด็กนักเรียน และค่านความต้องการมีอาชีพครูโดยเฉพาะ กล่าวคือ กลุ่มนักศึกษาคูปี 4 มีความเห็นว่าอาชีพครูได้มีส่วนร่วมในการอบรม

เขาวงกตของชาติให้เป็นพลเมืองดี มีความรักและสงสารเด็ก มีความตั้งใจและไม่ผันใน
อาชีพมาก่อน เป็นอาชีพที่เป็นที่พึ่งของเด็กออกจากพ่อแม่ เป็นอาชีพที่มั่นคงยั่งยืน ตาม
ลำดับ

ผลการวิจัยที่พบว่า กลุ่มนักศึกษาคณะปี 4 จัดอันดับมูลเหตุจูงใจในการประกอบ
อาชีพครู ด้านผลประโยชน์ของอาชีพครูต่อสังคมในอันดับ 1 เช่นเดียวกับครูประจำการ
ซึ่งเป็นข้อความที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า คุณค่าของอาชีพครูนั้นมีประโยชน์ต่อสังคมมาก
กลุ่มครูประจำการ และกลุ่มนักศึกษาคณะปี 4 จัดอันดับมูลเหตุประการนี้ไว้ในอันดับที่ 1 เช่นเดียวกับ
กัน แต่พบว่ากลุ่มนักศึกษาคณะปี 4 มีมูลเหตุจูงใจที่คำนึงถึงตัวเด็กนักเรียนและความไม่ผันใน
อาชีพครูในระดับสูงนั้น อาจเป็นเพราะว่ากลุ่มนักศึกษาคณะปี 4 ยังไม่ได้ประกอบอาชีพครู และ
ประสบการณ์ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ 3-4 เดือนนั้น กลุ่มนักศึกษาคณะปี 4 มีความประทับใจ
ในตัวเด็ก และมีความสนใจต่อการทำงานที่จะประกอบอาชีพครูมาก แต่เมื่อได้เป็นครูประจำการ
แล้วความรู้สึกต่ออาชีพครูทางด้านนี้อาจเปลี่ยนแปลงไป เป็นมูลเหตุจูงใจที่คำนึงถึงความ
จำเป็นในการประกอบอาชีพครู และความมั่นคงก้าวหน้าในอาชีพครูเป็นส่วนใหญ่ การวิจัย
นี้จึงพบว่า กลุ่มครูประจำการจัดอันดับมูลเหตุจูงใจในการประกอบอาชีพครู ด้านความ
จำเป็น และความมั่นคงก้าวหน้าในอาชีพครูอยู่ในระดับสูง

และพบว่ากลุ่มนักศึกษาคณะปี 4 ไม่มีผู้ใดเลือกจัดอันดับมูลเหตุจูงใจในการประ-
กอบอาชีพครูเลยได้แก่ มูลเหตุที่ว่า ต้องการมีลูกศิษย์มาก ๆ ต้องการเปลี่ยนอาชีพแต่ยัง
หาอาชีพอื่นที่ดียังไม่ได้ ต้องการบำเหน็จบำนาญ เมื่อเป็นแล้วก็เข้ามาเรื่อย ๆ จะไม่มี
เงินเดือน และเป็นอาชีพที่ไม่ต้องเป็นทหารเกณฑ์ ซึ่งมูลเหตุต่าง ๆ เหล่านี้จะเห็นได้ว่า
จะมีผลต่อครูที่เป็นครูประจำการแล้วเท่านั้น เมื่อกลุ่มนักศึกษาคณะปี 4 ยังไม่ได้เป็นครูประจำการ
แต่อย่างใด การรับรู้มูลเหตุจูงใจต่าง ๆ เหล่านี้จึงยังไม่เด่นชัด ผลการวิจัยจึงไม่มี
นักศึกษาคณะปี 4 เลือกมูลเหตุจูงใจต่าง ๆ เหล่านี้เลย ส่วนกลุ่มครูประจำการไม่มีผู้ใดจัดอันดับ
มูลเหตุจูงใจในการประกอบอาชีพครูเลย หรือจัดอันดับที่ท้าย ๆ ได้แก่มูลเหตุที่ว่า อาชีพครู
เป็นอาชีพที่มีทางหารายได้พิเศษมาจนเจือจรรอบครัวได้ เป็นอาชีพที่มีวันหยุดพักผ่อนมาก

ต้องการว่าเห็นจำเป็นมาก ต้องการมีลูกศิษย์มาก ๆ ซึ่งมูลเหตุเหล่านี้จัดอยู่ในค่านิยมประโยชน์ของอาชีพครู ต่อครูแต่ละคนเท่านั้น ไม่เป็นประโยชน์ต่อสังคมหรือส่วนรวม กลุ่มครูประจำการจึงจัดอันดับความสำคัญไว้ต่ำมาก ไม่เหมือนกับมูลเหตุในข้อที่ว่า "อาชีพครูมีส่วนร่วมในการอบรมเยาวชนของชาติให้เป็นพลเมืองดี" ซึ่งจัดว่าเป็นมูลเหตุที่เกี่ยวกับคุณค่าของอาชีพครูที่มีต่อสังคมโดยส่วนรวม

ผลการวิจัย ซึ่งอภิปรายดังกล่าวนั้นสรุปได้ว่า กลุ่มครูประจำการที่มีจำนวนปีที่ทำการสอนต่างกันมีมูลเหตุจูงใจในการประกอบอาชีพครู คล้ายคลึงกัน คือ เป็นอาชีพที่มีส่วนร่วมในการอบรมเยาวชนของชาติให้เป็นพลเมืองดี เพราะได้เรียนมาทางนี้จึงต้องเป็นครูมาจนปัจจุบัน เป็นอาชีพที่มีทางก้าวหน้าได้มากทั้งการศึกษาต่อและการทำงาน เป็นอาชีพที่มั่นคงยั่งยืนตามลำดับ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับการวิจัยของ โสคติพล มีทรัพย์¹ ทำการศึกษาแรงจูงใจในการเลือกเรียนครูของนิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษา บางแสน ปทุมวันและครุศาสตร์จุฬา พบว่า เหตุผลในการเลือกอาชีพครูคือ เป็นอาชีพที่มั่นคงยั่งยืน เป็นอาชีพที่เรียนจบแล้วทำงานทำได้ง่าย เพราะสอบเข้าเรียนทางนี้ได้ แห่งเดียวตามลำดับ

ส่วนกลุ่มนักศึกษาครูมีมูลเหตุจูงใจในการประกอบอาชีพครูคือ เห็นว่าอาชีพครูมีส่วนร่วมในการอบรมเยาวชนของชาติให้เป็นพลเมืองดี มีความรักและสงสารเด็ก มีความตั้งใจและไฝ่ฝันในอาชีพนี้มาก่อนตามลำดับ ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับการวิจัยของ ทิงค์² (Tirk, 1960) ซึ่งศึกษาองค์ประกอบในการเลือกไม่เลือกอาชีพครูของ

¹โสคติพล มีทรัพย์, "การศึกษาแรงจูงใจในการเลือกเรียนครูของนิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษา บางแสน ปทุมวันและครุศาสตร์จุฬา " (ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, ประสานมิตร, 2513), หน้า 22.

²Albert K.Tink, "Factor Related to Student Choosing or not . . . Choosing Teaching as a Vocation," Dissertation Abstracts International, 21(November, 1960), p.p. 1132 - 1133.

นักเรียนนิสิตและกลุ่มครูพบว่า เหตุผลที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างเลือกอาชีพครู คือ การได้ทำงานในแขนงที่ชอบและสนใจ ต้องการงานที่เกี่ยวข้องกับเด็ก และเฟียสตรา¹ (Fielstra, 1955) ศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเป็นครูของนิสิตมหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนียพบว่า การเลือกอาชีพครู เพราะอาชีพครูได้ช่วยเหลือนักเรียนให้เป็นพลเมืองดีและชาวซึ่งในคุณความดี ได้ทำงานกับเด็ก และได้ทำงานตามสาขาที่ตนมีความรู้และสนใจตามลำดับ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹Clarnce Fielstra, "An Analysis of Factors Influencing the Decision to Become a Teacher" Journal of Educational Research, (1955), p.p. 659 - 667.